

OGŁOS NARODU

Informacyjny dziennik demokratyczny

Nr. 218

Częstochowa, wtorek 17 września 1946 r.

Rok II.

Od konferencji paryskiej do zagadnienia niemieckiego

Kiedy konferencja czterech ministrów spraw zagranicznych, której zadaniem było uzgodnienie stanowiska wielkich mocarstw na konferencji pokojowej, ogłosiła wyniki swoich prac, wydawało się, że rola konferencji paryskiej sprowadzi się tylko do opracowania szczegółów, przygotowanych już traktatów.

Pierwsze już dni Konferencji Paryskiej wykazały jednak, że państwa anglosaskie nie czują się związane postanowieniami poprzednio przyjętymi, lecz, że wykorzystując obecność plejady małych państw, które nie doznały istotnych ciężarów wojny z Niemcami i ich satelitami, chcą przeprowadzić swoje tezy, sprzeczne często z interesami narodów, które najbardziej ucierpiały.

Tak więc konferencja stanęła wobec próby inspirowanej przez międzynarodowe sfery kapitalistyczne — utrudnienia jej prac i opóźnienia jej ostatecznych konkluzji.

Znane są nam dobrze codzienne perypetie. Każdy fragment opracowywanych traktatów wywołuje nie kończące się dyskusje. Przedstawiciele poszczególnych narodów zmieniają swoje stanowiska w zależności od bieżącej rozgrywki międzynarodowej. I tutaj dochodzimy do najistotniejszego momentu konferencji, na który stosunkowo mało zwraca się uwagę.

Konferencja paryska, która winna była pracować w oderwaniu od codziennej gry politycznej na forum międzynarodowym, kierując się wyłącznie myślą opracowania pokoju, którego elementy znajdują się w przyczynach i skutkach minionej wojny, — została wciągnięta w orbitę bieżących zagadnień.

W tym znajdujemy przyczyny opóźniające prace konferencji, która w swoisty sposób poczęła odgrywać rolę przysługującej Organizacji Narodów Zjednoczonych. Dlatego też odsunięcie terminu zgromadzenia plenarnego ONZ stało się na Konferencji jeszcze jednym tematem, różniącym poszczególne delegacje. Powstało bowiem zagadnienie, czy forma współpracy międzynarodowej, którą obserwujemy w Paryżu, przeniesie się na forum ONZ, czy też wielkie mocarstwa potrafią zasiać w ONZ z innymi założeniami i w innej atmosferze.

Tego rodzaju obawy były powodem stanowiska Związku Radzieckiego i Francji, które domagały się z jednej strony przyspieszenia prac Konferencji Paryskiej, a z drugiej przełożenia terminu posiedzenia plenarnego ONZ, które było wyznaczane na 23 września. W tych bowiem warunkach zbyt łatwo obrady ONZ mogłyby się sprowadzić do atmosfery panującej w Paryżu, czego pragną uniknąć narody, dążące do zapewnienia przyjacielskiej współpracy wielkich mocarstw.

Stanowisko Polski w tej sprawie jest jasne. Określił je ostatnio w wywiadzie, udzielonym prasie francuskiej minister spraw zagranicznych Rzymowski, stwierdzając:

„Pragniemy uczestniczyć w każdym wysiłku międzynarodowym zmierzającym do konsolidacji pokoju i odbudowy gospodarczej świata.“

„Myślę, że światowa opinia publiczna jest słusznie rozczarowana powolnością prac konferencji, które hamują długie jałowe dyskusje. Prace mogłyby być przyspieszone, gdyby traktowano z większą ufnością punkty traktatu, przyjęte przez Radę Ministrów spraw zagranicznych.“

Naród polski świadomy swego obowiązku dąży do stworzenia prawdziwie trwałego pokoju światowego, pragnąłby ujrzyć i jego szybszą realizację.

Ośrodkiem dyskusji pokojowych będzie kwestia niemiecka, do której wstępem było ostateczne przemówienie min. Byrnasa. Niepokoi nas dzisiaj głosy, które po pierwszej wojnie światowej odzywały się dużo później, niż to ma miejsce obecnie. Konferencja paryska, jako preludium do dyskusji niemieckiej, wykazuje, że problem niemiecki będzie najtrudniejszy do rozwiązania.

Odmiennie od polskiego stanowiska Anglo-sasów w kwestii niemieckiej nakazuje nam szukać poparcia tych państw, które stoją na identycznym co my stanowisku. Dlatego też Polska w dziele budowy pokoju, którego kluczem jest rozwiązanie problemu niemieckiego, szuka poparcia ze strony Związku Radzieckiego, który tak samo jak i my doznał skutków germańskiej ekspansji na wschód i który tak samo jak i my pragnie raz na zawsze położyć temu kres.

R. W.

Przemówienie premiera Osóbki-Morawskiego

„Nie ma w Polsce dyktatury jednej partii“

WARSZAWA (PAP). — W dniu 15 b. m. odbyło się w Łodzi zgromadzenie publiczne zorganizowane przez komitet wojewódzki PPS, poświęcone omówieniu sytnacji politycznej w Polsce. Na zgromadzenie przybyli: Premier Osóbka Morawski, Minister Od budowy Kaczorowski, Ob. Motyka z Warszawy i dr Drobner z Krakowa.

Przemawiający do zgromadzenia Premier podkreślił rolę, którą odegrał Obóz Demokracji Polskiej w kształtowaniu się nowej rzeczywistości polskiej, przedstawil niesławna rolę polityków „oboju londyńskiego“, którzy w swych poczynaniach mieli na celu nie dobro narodu, lecz swoje własne. Mówca podkreślił doniosłą rolę partii robotniczych, jako jednej z najważniejszych momentów w dziele zbudowania całkowitej jedności narodu polskiego. Premier przestrzegł również tych Polaków, którzy bez oparcia o jakikolwiek konstruktywny program, rzekomo w imię demokracji, stosują awanturniczą politykę opozycji dla samej opozycji. Premier stwierdził z całym naciskiem, iż nie ma w Polsce dyktatury proletariatu, a tym bardziej dyktatury jednej partii. Mówca podkreślił również doniosłą rolę w życiu Polski sojuszu ze Związkiem Radzieckim, który, jako jedno z wielkich mocarstw w całej rozciągłości, szczerze popiera Polskę na arenie międzynarodowej.

Minister Kaczorowski zobrazował zadania, stojące przed Polską w dziedzinie gospodarczej, stwierdzając, że odbudowę prowadzić będzie można jedynie w atmosferze ładu i spokoju wewnętrznego. Wprowadzone w kraju reformy społeczne i gospodarcze są gwarancją tego, że zadania swe naród polski wypełni do końca, a w potężnym międzynarodowym wysiłku pracy, Polska znajdzie się na jednym z pierwszych miejsc w świecie.

Dr Drobner mówił o historycznym wkładzie PPS w walce o demokrację w Polsce.

Odśpiewaniem hymnu PPS i państwowe go zakończyło się zgromadzenie.

WARSZAWA (PAP). — Dnia 15 b. m.

Anglicy chcą tajnej dyplomacji

MOSKWA (PAP). — W korespondencji z konferencji pokojowej specjalny wysłannik TASS'a zamieszcza w dzisiejszej prasie radzieckiej szereg uwag na temat przemówienia przedstawiciela Wielkiej Brytanii Benneta, który domagał się niedopuszczenia przedstawicieli prasy na posiedzenie podkomitetu do spraw statutu Triestu.

„Zwraca uwagę fakt — pisze korespondent TASS'a — że jest to nie pierwsza próba delegacji Wielkiej Brytanii zniesienia jawności przy omawianiu najbardziej ważnych i palących zagadnień, stojących przed konferencją pokojową. Analogiczne żądania przedstawicieli Wielkiej Brytanii wysunęli w podkomitecie do spraw reparacji. W ten sposób mamy do czynienia z organizowanymi próbami usunięcia jawności prac podkomisji, które powinny rozpatrzyć najważniejsze kwestie, stojące przed konferencją pokojową.“

Delegacja Wielkiej Brytanii oświadcza, że sprzeciwia się ona oświeceniu w prasie rzeczywistej pracy podkomitetu, gdyż to ma jakoby szkodzić sprawie. Nie trudno

odbyły się w Opolu uroczystości dożynkowe o charakterze ogólnopolskim. Liczba przybyłych wynosi ponad 70.000. W godzinach rannych na stadionie została odprawiona przez administratora apostolskiego ks. bisk. Kominka Msza św. Przed ołtarzem zasiadli: Prezydent Bierut, Wicepremier Gomułka, Wojewoda śląskodąbrowski gen. Zawadzki, prezes zarządu głównego Związku Samopomocy Chłopskiej, prócz tego licznie reprezentowany był Korpus Dyplomatyczny.

Po nabożeństwie i poświęceniu wojewódzkiego sztandaru Zw. Sam. Chłopskiej odbyła się defilada, którą przyjmował z trybuny Prezydent Bierut w otoczeniu Wicepremiera Gomułki i Wojewody Zawadzkiego.

Druga rocznica oswobodzenia Pragi

WARSZAWA (PAP). — Dnia 15 września, w drugą rocznicę oswobodzenia Pragi odbyła się uroczystość odsłonięcia pomnika, ufundowanego przez ludność Warszawy ku czci żołnierzy Armii Czerwonej poległych w bojach z najeźdźcą niemieckim o wyzwolenie Pragi.

Na uroczystość odsłonięcia pomnika przybyli przedstawiciele władz państwowych, delegacje Armii Czerwonej i Wojska Polskiego, Stołecznej Rady Narodowej, Warszawskiego Zarządu Miejskiego oraz poczty sztandarowe organizacji politycznych związków zawodowych młodzieży i tłumy mieszkańców Warszawy.

Po odegraniu hymnów narodowych polskiego i radzieckiego nastąpiły przemówienia. Mówcy podkreśliли radość z jaką niekana, wygłodzona i wyczerpana do ostatnich granic ludność z witała zwycięskie wojska polskie i radzieckie. Wspólnie przełamała krew scementowała na wieki przyjaźń polsko-radziecką. Braterstwo broni przekształciło się w braterstwo pomocy wzajemnej i współpracy przy odbudowie wyzwolonej ojczyzny, trwała więź, łącząca na wieki nasze narody słowiańskie.

Żywiolowymi oklaskami witano Wojsko, które brało tak żywy udział w pracach wsi polskiej. Po defiladzie uroczystość przeniosła się za Odrę, gdzie odbyło się wręczenie wieńców dożynkowych Prezydentowi Bierutowi. Po przemówieniach symboliczną uroczystością zaślubin Narodu Polskiego z Odrą zakończono obchód dożynkowy.

Na zakończenie pierwszego dnia uroczystości dożynkowych w Opolu, odbył się na Błoniach Nadodrzańskich uroczysty Apel Poległych w walkach o Śląsk Opolski. Nad Odrą ustawiły się w czworoboku oddziały strażackie i młodzież, a połączone chóry wykonały marsz żałobny Chopina.

Na zakończenie odczytano listę poległych, po czym wszyscy obecni odśpiewali Rote.

nej ojczyzny, trwała więź, łącząca na wieki nasze narody słowiańskie.

Odsłonięty dzisiaj pomnik na mogile 26 żołnierzy Armii Czerwonej jest skromnym wyrazem hołdu jaki Warszawa składa bohaterom Armii Czerwonej. Po uroczystym odsłonięciu pomnika ludność z odkrytymi głowami w pełnym skupieniu oddała hołd poległym, sztandary pochyliły się a kompania honorowa Wojska Polskiego sprezentowała broń.

Ppłk. Liezkowach przemawiając w imieniu Armii Radzieckiej podkreślił, że pomnik na cześć poległych w bojach o wyzwolenie Polski będzie symbolem naszej braterskiej przyjaźni, zrodzonej na polach walk o wolność i niepodległość naszych narodów.

Okrzykiem — niech żyje po wieczne czasy, nienaruszona braterska przyjaźń narodów sowieckich i narodu polskiego, zakończył swe przemówienie ppłk. Liezkowach.

Na pomniku złożono liczne wieńce, m. in. od Wojska Polskiego, Armii Czerwonej i organizacji politycznych, Związków Zawodowych i młodzieży.

POŚWIECENIE „CARITASU“

WARSZAWA (PAP). — W niedzielę dn. 15 b. m. odbyło się w Warszawie otwarcie Domu Katolickiego „Caritas“. Dom ten powstał przy poparciu władz państwowych i samorządowych oraz ludności, jako ośrodek pomocy dla najbardziej potrzebujących mieszkańców Warszawy.

Poświęcenia dokonał arcybiskup Warszawski Kard. Prymas Hlond w obecności władz rządowych. Stołecznej Rady Narodowej polskiego, szwedzkiego, holenderskiego i amerykańskiego Czerwonego Krzyża, oraz licznie zgromadzonej ludności Warszawy.

Aresztowania za akcję pomocy bezdomnym Brytyjczykom

LONDYN (PAP). — W sobotę aresztowano w Londynie 5 wybitnych członków brytyjskiej partii komunistycznej w związku z kampanią lokowania bezdomnych w pustych domach. Są to: Edward Bramley, Moric Israel Rosen, Ernest Tanley Henderson, Gabriel Carrit i Mrs. Joyce Alergant. Zwolnieni za kaucją staną oni w poniedziałek przed sądem, oskarżeni o wspólną akcję podburzania do wykroczeń przeciw naruszeniu cudzej własności, pomagania do tych wykroczeń oraz udzielania dyrektyw. Minister opieki społecznej Bevan wystosował do władz lokalnych okólnik, w którym wzywa do podjęcia środków przeciw „squatterom“. Przewiduje się m. in. uniemożliwienie im korzystania z wszelkich udogodnień komunalnych (gaz, światło) oraz zastoscowanie eksmisji przy użyciu środków prawnych.

Goeth stracony

W piątek, dn. 13 b. m., wykonano w Krakowie wyrok na Amancie Leopoldzie Goethcie, skazanym dnia 5 b. m. przez Najwyższy Trybunał Narodowy na śmierć przez powieszenie. (PAP)

Załamanie się kursu dolara

NOWY JORK (PAP). — Załamanie się kursu dolara w Stanach Zjednoczonych w związku z kryzysem na rynku pracy powoduje niepokój wśród dobrze poinformowanych obserwatorów nowojorskich co do widoków zakrojonego na światową skalę planu. Od zrealizowania tego planu zależy sukces polityki gospodarczej rządu. Przekonanie „szarego człowieka“, że dolar stracił na wartości, znalazło oficjalne potwierdzenie w analizie wydatków narodowych. Analiza ta wykazuje m. in. że naród amerykański wydaje w sklepach dwa razy więcej niż przed wojną. Jednakże kierownik wydziału rynkowego ministerstwa handlu Nelson Miller zaznaczył, że wzrost obrotów należy przypisać w 2/3 podwyżce cen. — Autorka dzieł ekonomicznych Sylvia Por-

ter pisze, że za ostatnią baissą na Wall Street kryje się obawa, że stała zwykła cen uniemożliwi państwom zagranicznym dokonywanie zakupów na rynku USA. — Ekonomisci z Europy i z Ameryki Łacińskiej oświadczyli, że jeżeli ceny będą w dalszym ciągu wzrastały, ich państwa będą zmuszone ograniczyć zakupy w Stanach Zjednoczonych do minimum i poszukać sobie innych rynków.

Podczas gdy w następstwie strajków zarobki podniosły się o 7,3%, koszty utrzymania wzrosły o 10% w ciągu ostatnich 6 miesięcy. Obserwatorzy są zdania, że w celu osiągnięcia stabilizacji niezbędna jest radykalna zmiana obecnej tendencji podwyższania zarobków w zależności od wyższych cen.

Ameryka żyje pod znakiem niepewności

— Czasopismo angielskie „Time & Tide” zamieściło niedawno ciekawy artykuł Francis Russella, o powojennej sytuacji USA.

Po wojnie — pisze Russell — zaczęły znowu działać w USA najrozmaitsze sprzeczne tendencje. Zaczęły się ścierać, kolidujące ze sobą interesy poszczególnych grup społecznych. Zachodzące w łonie społeczeństwa amerykańskiego procesy spowodowały, że z chwilą zakończenia wojny, działalność rządu amerykańskiego stała się niejako na martwym punkcie.

W ciągu długich miesięcy. Kongres Amerykański walczył wciąż o te same kwestie, przewlekła decyzja w sprawie uregulowania cen, w sprawie kontroli nad energią atomową, hamuje pozytywne posunięcia w polityce wewnętrznej USA.

Zdaniem Russella jedną sprawą, którą interesuje większość członków Kongresu są najbliższe wybory. W obawie przed utratą popularności, większość członków Kongresu najchętniej zajmuje stanowisko neutralne, nie wypowiadając się ani za, ani przeciw ustawom. Pragną oni odwrócić wszelkie decyzje aż do czasu, kiedy będzie już po wyborach. Takie stanowisko członków Kongresu odbija się w sposób fatalny na całokształcie życia politycznego i gospodarczego Stanów Zjednoczonych.

Występując w takiej, czy innej sprawie, członkowie Kongresu niejednokrotnie zajmują stanowisko sprzeczne z interesami narodu. Tak np. w przewlekłej i uporczywej dyskusji nad kontrolą cen, niektórzy senatorzy kierowali się interesami grup, czy też poszczególnych stanów. Tak np. jeden z senatorów domagał się rozluźnienia kontroli cen na takie produkty, jak mięso, jajka, na biał. Był on bowiem przedstawicielem jednego ze stanów rolniczych. Senator reprezentujący stan, w którym znajdują się wielkie plantacje tytoniu i bawełny, domagał się zniesienia kontroli cen na te produkty.

Wpływy regionalne w Kongresie szkodzą niewątpliwie interesom całego narodu. Ogranicza większość społeczeństwa amerykańskiego domaga się jednak wprowadzenia kontroli cen, rozumiejąc niezbępczeństwo, jakie kryje się w jej rozluźnieniu.

Russell stwierdza, że w chwili obecnej ilość bezrobotnych w Stanach Zjednoczonych sięga 2 i pół miliona. Omawiając sprawę bezrobocia, prasa amerykańska pomija jednak zazwyczaj niezmiennie charakterystyczny fakt. Według danych Federalnego Biura Śledczego, 6 milionów Amerykanów utrzymuje się z kradzieży, pasyżując na życiu gospodarczym USA.

Oficjalne dane o stanie bezrobocia nie obejmują również zdemobilizowanych żołnierzy amerykańskich. Dwa i pół miliona byłych żołnierzy armii amerykańskiej korzysta z zasiłków, chociaż jako zdemobilizowani nie są objęci ogólnym spisem bezrobotnych.

Nowi prezydenci Meksyku i Chile

MEKSYK (SAP). — Miguel Aleman, kandydat partii rewolucyjno-konstytucyjnej, wybrany większością 78% głosów, został ogłoszony w dniu 12 września oficjalnie prezydentem Republiki Meksykańskiej. Bedzie on prezydentem Meksyku na okres od 1946 roku do 1952 roku.

SANTIAGO DE CHILE (SAP). — Chilijski minister spraw wewnętrznych, Merino Bielich złożył prasie oświadczenie, zapewniające o absolutnej praworządności przeprowadzonych wyborów na prezydenta republiki.

Rezultaty ostateczne wyborów, prócz 8 oddalonych gmin, są następujące: Gonzalez Videla — 177.102, Cruz Coke — 140.596, Alessandri — 127.972, Ibanez — 11.890. Białych kartek i nieważnych — 1.700.

Zwycięstwo przypadło kandydatowi radykalów i komunistów, Gonzalesowi Videla, który uzyskał ponad 50.000 głosów większości. Większość uzyskana nie jest większością absolutną, lecz dostateczną, by zapewnić zwycięstwo na Kongresie.

W kilku wierszach

Frankfurt. — Agencja France Presse pisze, że o wyniku wyborów samorządowych, które odbędą się 20 października w strefie radzieckiej, zdecydowanie stanowią kobiety. Okazuje się bowiem, że w prowincji badenburskiej na ogólną liczbę 1.639.297 wyborców przypada 1.006.375 kobiet, a w prowincji meklemburskiej na 1.155.000 wyborców liczba kobiet wynosi 715.000.

Kair. — Według wiadomości podanych przez dziennik arabski „Al-Kaher Sa” Liga Arabska zajmie się zbadać sytuację byłego przywódcy rewolty Hifzu — Abdel Krima. Gazeta zaznacza, że nacjonalistyczny marokkański zwrócił się do Ligi Arabskiej o interwencję, by pozwolić Abdel Krimowi powrócić z wygnania.

Innsbruck. — Okupacyjne władze amerykańskie w Austrii wydały Jugosławii byłego marszałka Chorwacji, Sławko Kwaternika i pięciu innych głównych członków Ustasi. Kwaternik był podczas wojny ministrem wojny w rządzie chorwackich quislingów.

Waszyngton. — Ministerstwo Rolnictwa przepowiada, że w bieżącym roku Stany Zjednoczone będą miały największe zbiory w historii Ameryki.

Według wrześniowej oceny plan kukurydzy wyniesie 72.600.000 buszli w porównaniu z rekordowym zbiorem 3.203.000.000 buszli w roku 1944.

Przewiduje się również duże zbiory w zbożach chlebowych z rekordową cyfrą zbioru pszenicy 1.167.000.000 buszli i bliska rekordowi cyfra zbioru ryżu.

Poziom życia przeciętnego obywatela amerykańskiego jest stosunkowo wysoki, ale słyszy się wciąż skargi na niedostatek pewnych produktów. Wewnętrzny rynek amerykański nasycony jest owocami. W sklepach brak natomiast mięsa, masła i margaryny. Speculanci wykupują te produkty i sprzedają następnie po cenie dwukrotnie wyższej niż oficjalna. Cukier wydawany jest na kartki i to w bardzo ograniczonej ilości. Natomiast po cenach spekulacyjnych można go nabyć zawsze i wszędzie.

Stany Zjednoczone przeżywają obecnie silny głód mieszkaniowy, który daje się odczuć głównie w wielkich miastach. Spowodowany jest on brakiem budulca i dotyka najboleśniej zdemobilizowanych żołnierzy amerykańskich. Cena domów wzrosła dwukrotnie w porównaniu z 1939 rokiem. Nowozbudowane małe domki kosztują co najmniej 8 tysięcy dolarów. Toteż gazety zalane są dosłownie ogłoszeniami zdemobilizowanych, którzy rozpaczliwie poszukują dachu nad głową.

Spółeczeństwo amerykańskie żyje dziś pod znakiem niepewności, jakiegoś napięcia i oczekiwaniami nieuniknionych wydarzeń. Nastrojów spowodowanych jest brakiem stabilizacji życia gospodarczego. Wewnętrzny rynek amerykański nie jest w stanie wchłonąć olbrzymiej produkcji okresu wojennego. Amerykańskie koła postępowe przewidują nieuniknione załamanie, w wypadku, gdyby nie zostały podniesione płace robotnicze i gdyby nie zwiększone w ten sposób efektywności rynku.

„Nagromadzenie dóbr konsumpcyjnych — pisze Russell — przekraczające granice popytu, było bezpośrednią przyczyną katastrofy w 1929 roku”. Czy uda się Ameryce opanować nastrojów napięcia i niepewności, jaki dziś cechuje życie amerykańskie?

H. O.

Welles przeciwko mowie Byrnese

NOWY JORK (PAP). — Bliski współpracownik prez. Roosevelta, Sumner Welles wystąpił na łamach „New York Herald Tribune” z krytyką przemówienia ministra Byrnese w sprawie Niemiec.

Zdaniem Wellesa Byrnes proponuje odbudowę silnych Niemiec, co może doprowadzić do nowej ruiny świata. Dla Wellesa jest jasne, że Byrnes idzie drogą polityki Wielkiej Brytanii wobec Niemiec po pierwszej wojnie światowej, która skończyła się opanowaniem przez Hitlera całej Europy. Największym niebezpieczeństwem dla świata — jest zdaniem Wellesa — możliwość wykorzystania przez Niemców różnic między aliantami dla własnych celów. Centralny rząd niemiecki, proponowany przez Byrnese, będzie przejściowym stadium, z którego wyrósłby powrót silnego militarne Niemcy. Tak samo koncepcja demokratycznych Niemiec, wyznawana przez Byrnese, jest najzupełniej sprzeczna z rzeczywistością polityczną i z tradycjami Niemiec. Welles twierdzi, że polityczne kon-

cepcje Byrnese umożliwią w najbliższym okresie przywódcom Niemiec odbudowę silnego państwa, które zagrozi nie tylko bezpieczeństwu Europy, ale i bezpieczeństwu Stanów Zjednoczonych i pokojowi światowemu.

PARYŻ (PAP). — Były amerykański minister skarbu i jeden z najbliższych współpracowników Roosevelta, Morgenthau, zamieścił w „Gazette de Lausanne” artykuł, w którym czytamy: „Mam poważne powody podejrzewać, że niewykonywanie postanowień paktu poczdamskiego jest nie tylko rezultatem braku kompetencji naszego rządu. Widzę w tym pragnienie pewnych oficjalnych osobistości sabotowania samych zasad układu poczdamskiego. Jeżeli minister Byrnes ma istotnie zamiar odrzucić układ poczdamski i pozostawić potężne przemysłowo Niemcy, to przewiduję powtórzenie fatalnych błędów Wersalu, które mogły doprowadzić do trzeciej wojny światowej”.

Komitet do walki z niemiecczyną

POZNĄ (ZAP). — W myśl decyzji Prezydium Zarządu Głównego Polski Związek Zachodni powołuje „Komitety do walki z niemiecczyną”. Komitety skupiać mają wysiłki społeczeństwa polskiego do walki z niemiecczyną, na terenie Polski w ogólności, a na Ziemiach Odzyskanych w szczególności.

W skład komitetów wchodzić będą przedstawiciele organizacji zawodowych, gospo-

darczych, kulturalnych, społecznych, politycznych i młodzieżowych. Poza tym będą zaproszeni przedstawiciele władz administracji państwowej i samorządowej. Komitety do walki z niemiecczyną mają na celu zwalczanie uchylania się Niemców od wyjazdów do Rzeszy i wykrywanie Niemców podszywających się pod narodowość polską, likwidację pozostałości niemiecczyn tak w życiu materialnym, jak i duchowym narodu polskiego, pogłębienie i utrwalenie działalności antyniemieckiej przez akcje propagandową i rejestrację oraz zwalczanie wszelkiej innej odrodkowej akcji niemieckiej i proniemieckiej.

Zarząd Główny PZZ ustalać będzie w referacie niemiecczyn Biura Studiów wytyczne działalności komitetów.

Komitety do walki z niemiecczyną wejdą w najbliższym czasie w stadium realizacji i przyczynią się niewątpliwie do zatarcia ostatnich śladów niemiecczyn na naszych terenach i do zdemaskowania wszelkich prób regeneracji hitlerizmu.

Półów drogich kamieni i złota na miliony dolarów

FRANKFURT (SAP). — Władze brytyjskie i amerykańskie aresztowały kilkuset Niemców w czasie oblavy w strefach okupacyjnych Niemiec, angielskiej i amerykańskiej oraz w niektórych dzielnicach Berlina.

Oblawa miała na celu wykrycie składów drogich kamieni i złota, które w momencie klęski Niemiec zostały rozdane przez ministerstwo skarbu osobom prywatnym, a większość z nich nie zwróciła kosztowności władzom sojusznikom.

Sztab amerykańskich wojsk okupacyjnych ogłosił w środę, że w amerykańskiej i brytyjskiej strefie wykryto kosztowności milionowej wartości w dolarach, t. j. diamenty, złoto, srebro i platynę, ukryte przez Niemców przed poddaniem się. Rząd hitlerowski rozmiścił kosztowności w agencji „Reichsstelle für Edelmetalle” w kryjówekach, rozrzuconych w kilkuset miejscach, w celu nie wydania ich w ręce aliantów.

Rzecznik wojskowego wywiadu armii amerykańskiej powiedział, że „przypuszczalnie, lecz prawdopodobnie” ukrycie tych kosztowności miało na celu sfinansowanie odrodzenia się niemieckiego ruchu nacjonalistycznego”.

Zarządzona oblawa objęła 367 różnych miejsc, dostarczając klejnotów, wartości 2.500.000 dolarów.

Ostatnie widzenie się z zbrodniarzami hitlerowskimi

NORYMBERGA (SAP). — Międzynarodowy Trybunał w Norymberdze zezwolił żonom hitlerowskich zbrodniarzy wojen-

Kraj protestuje przeciwko wystąpieniu min. Byrnese

WARSZAWA (PAP). — Przez cały kraj przepływa w dalszym ciągu fala protestów przeciwko znanemu wystąpieniu ministra Byrnese w Stuttgarcie.

M. in. wiece protestacyjne odbyły się w Toruniu z udziałem ponad 10.000 osób, w Gliwicach ponad 20.000 osób, we Wrocławiu, Poznaniu, Cieszyźnie i wielu innych. Wszędzie manifestujący akceptują jednogłośnie politykę Rządu Polskiego, zmierzającą do utrwalenia naszych granic na zachodzie i północy i do utrwalenia pokoju w świecie.

Również Centralny Komitet Żydów Polskich wydał rezolucję, w której podkreśla, że wystąpienie min. Byrnese przeciw granicom polskim na zachodzie jest groźbą zniszczenia owoców zwycięstwa, z takim trudem zdobytego oraz że jest zapowiedzią odrodzenia się na nowo hitlerowskich mordców.

WARSZAWA (PAP). — Dnia 12 b. m. udała się do Moskwy w sprawach finansowych delegacja z ministrem skarbu Konstantym Dąbrowskim i prezesem Narodowego Banku Polskiego Edwardem Drożdżakiem na czele.

PO KONFERENCJI CHRZEŚCIJAN I ŻYDÓW W SPRAWIE ANTYSEMITYZMU

LONDYN (PAP). — Rektor Vassart College Henry Mac Cracken po powrocie do Chicago z Londynu, gdzie był przewodniczącym konferencji chrześcijan i Żydów, oświadczył, że na konferencji postanowiono uznać problem antysemityzmu jako sprawę, która musi być rozwiązana przez wszystkich prawdziwych chrześcijan. Mac Cracken, który złożył sprawozdanie z konferencji londyńskiej na publicznym zgromadzeniu określił antysemityzm jako symptom chorzącego społeczeństwa holdującego ciemnym przesądom.

Winiarnia Mussolinich

RZYM (SAP). — Najmłodsze dzieci byłego dyktatora Włoch — 18-letnia Anna Maria i 20-letni Romano, prowadzą od roku własną winiarnię, na małej wysepce Ferio el Ischia w zatoce neapolitańskiej. Pomaga im dziennikarz włoski, który z opowiadań znajdujących się tu również żony Mussoliniego, donny Racheli, gromadzi materiał do książki o Mussolinim.

Romano zapytany, dlaczego otworzył winiarnię, odpowiedział: „Musimy sobie dorabiać, trudno przecież żyć z 20.000 lirów, które wyznaczył nam rząd włoski”.

Autobus Czechosłowacja - Szwecja

PRAGA (IP). — W najbliższych dniach uruchomiona będzie linia autobusowa pomiędzy Czechosłowacją a Szwecją. Odnosna umowa pomiędzy tymi państwami została już podpisana. Połączenie utrzymywane będzie początkowo w 14-dniowych okresach. Autobusowa linia Czechosłowacja — Szwecja będzie trzecią linią szwedzką, utrzymującą bezpośrednie połączenie z państwami europejskimi. Dotychczas tego rodzaju połączenie miała Szwecja ze Szwajcarią i Francją.

polityczne, owczarki niemieckie itp. Kilku tajnych wielkich kupców skupuje zwierzęta oficjalnie pod pretekstem sprzedaży ich żołnierzom alianckim. Ci kupują najpiękniejsze okazy po ogromnych cenach. Posługując się pewnymi formalnościami, Amerykanie są nawet uprawnieni do zabrania za Atlantyk nabytych psów.

Ale większość „psin” jest szybko przezbiana na kielbasy i pasztety. Najlepsze cebasie są sprzedawane jako baranina. — „Znawcy” po słodkawym smaku mięsa rozpoznają oszustwo, ale większość widzi w nim tylko baraninę. Ceny naznaczone przez kupców psiego mięsa są tym bardziej skandaliczne, że ich właściciele pozbywają się ich po niskich cenach, jako psów nie rasy. Ich proceder stwarza groźne problemy w mieście, gdzie nikt nie je do syta. Istnieje wprawdzie niedaleko Kurfuerstendamm „klinika dla psów”, gdzie wszystko jest poświęcone piękności psów, ale nieszczęsne nie znaleźć, bez obciążenia swojej własnej racy dla nakarmienia buldoga czy wyła.” (ZAP).

Konferencja premierów państw niemieckich

BERLIN (PAP). — Agencja Reutera donosi ze Stuttgartu, że po mowie ministra Byrnese termin zwołania konferencji premierów państw niemieckich ze wszystkich stref okupacji został ustalony na 10 października. Konferencja zostanie zwołana do Bremy. Niemiecka rada stanu amerykańskiej strefy okupacyjnej postanowiła opracować wspólną deklarację dla wszystkich

Psie menu berlińczyków

„La Libre Belgique”.

„Od specjalnego korespondenta agencji Belge:

W obłożonym Paryżu w 1870 r. jadło się szczerzy! Berlińczycy tak daleko nie szli. Ale czarno-rynkowe obroty psim mięsem dochodzą do fenomenalnych rozmiarów. Wspecjalizowani naganiacze kupują, a przy nadarżającej się okazji kradną psystraf okupacyjnych.

Ziem Zachodnich nie damy!

Żywiołowa manifestacja protestacyjna przeciw mowie Byrnesa

(j) W sobotę, dnia 14-go b. m. odbył się wiec protestacyjny przeciwko próbie zakwestionowania naszych granic na Odrze i Nisie Łużyckiej przez amerykańskiego sekretarza stanu Byrnesa.

Na obszerny plac Państw. Zakładów Przemysłu Welnianego Nr. 8 napływają liczne grupy obywateli, pragnących wyrazić swe oburzenie i protest.

Idą delegacje robotników włóknarzy, dumnie kroczą górnicy i metalowcy. Marszerują przedstawiciele rzemiosła, inteligencji pracującej, kupców, przemysłowców. Członkowie partii politycznych kroczą pod swymi sztandarami. Mienia się w oczach barwne mundury zorganizowanej młodzieży — niebiesko-czerwonych Turowców, białoczerwonych ZWM'owców i szarozielonej braci harcerskiej. Wspólna jest myśl, która tu wszystkich sprowadziła, która każe Polakom zapomnieć o wszystkim, co ich dzieli.

Ta myśl — to widmo nowego niebezpieczeństwa niemieckiego, to widmo śmierci w czelusiach pieca krematoryjnego, to właściwy wszystkim ludziom instynkt samoobrony.

Punktualnie o godzinie 16-ej przewodniczący Pow. Rady Związków Zawodowych otwiera zgromadzenie.

Przemawia były więzień Dachau, obecnie starosta powiatu ob. J. Kaźmierczak. —

Przemówienie Starosty Pow. J. Kaźmierczaka

W mocnych słowach wywołuje mowa w umysłach słuchaczy obraz niedalekiej przeszłości, kiedy Polacy męczeni, wywoleni, wysiedlani, rozstrzeliwani, więzieni w obozach, spalani w krematoriach i duszeni w komorach gazowych nie mieli w świecie opiekunów.

My nie winimy za mową wygłoszoną przez p. Byrnesa obywateli amerykańskich i rządu Stanów Zjednoczonych, ale winimy reakcyjne koła kapitalistów, którzy w pogoni za nowym zyskiem popierają gotowi imperialistyczne zakusy niemieckie. Dla osoblistych korzyści gotowi są ci ludzie przelać krew milionów i dlatego popierają niemieckich zbrodniarzy.

Wielki kapitał nie może pogodzić się z utratą na korzyść Polski Ludowej fabryk i kopalń i dlatego stara się szczerzyć Niemców przeciwko nam. Niemcy ze swej strony czuwają i nie marnują żadnej okazji, aby odebrać nam ponownie, zagrabione przed wiekami, Ziemię Zachodnią.

Wśród ludności niemieckiej kolportowana jest nielegalna ulotka, zatytułowana „Słowianie muszą zginąć! Ameryka nie odmówi nam swej pomocy”, o następującym brzmieniu:

„Bojownicy i wierni Niemcy, często już w walkach wypróbowani, którzy stawili już nieraz czoło wszelkim niebezpieczeństwom, będą walczyli nadal o naszą słuszną sprawę. Rosjanie i Polacy muszą powrócić na swoje stare granice. Sudety i Śląsk będą znowu niemieckie! Kark słowiańskiego tyra- rana musi być złamany!

Jeżeli teraz tego nie zrobimy, słowiańskie pasożyty zaleją nas. Wkrótce nadejdzie dzień naszej wolności, dzień naszego powrotu do ojczyzny. **Wszystko zapowiada się dobrze, Ameryka nie odmówi nam swojej pomocy.**

Wzywamy was: Miejcie znowu odwagę, zbierajcie siły do nowych czynów! Precz ze Słowianami! Jakkolwiek nazywają się: Rosjanie, Polakami czy Czechami. Słowianie są największym wrogiem nas Niemców, dlatego precz z nimi! Muszą wykrwawić się i zginąć. Niemcy muszą zwyciężyć.

Nie dajcie się zastraszyć. Pamiętajcie, że będziemy musieli stąd odejść, kiedy przyjdzie **słowiańskie robactwo**. Już dziś cieszymy się na myśl o dniu, kiedy damy odechnąć wrogom naszą zaprzysiężoną zemstę. Miećcie cierpliwość jeszcze tylko przez krótki czas. Będziemy pomocników, nie walczymy sami o naszą wielką i sprawiedliwą sprawę.

Badźcie dumni, że jesteście Niemcami, dziękujcie Matce Boskiej, że nie jesteście Słowianami. Pozdrawiamy was naszym hasłem bojowym: „Precz ze Słowianami!”

Komitet Centralny Wysiedlonych.

Nasze granice zachodnie — gwarancją pokoju światowego

My jesteśmy narodem miłującym wolność i pokój, pragniemy dobrych stosunków z wszystkimi narodami, pragniemy odbudowy naszej Ojczyzny, ugruntowania zdobyczy społecznych i demokratycznych wewnątrz kraju. Ale nade wszystko strzec będziemy naszych granic zachodnich, uzgodnionych na konferencji w Poczdamie, dla tego, że gwarantują one spokojny byt Polski. Strzec będziemy sojuszu ze wszystkimi narodami słowiańskimi, bo nasza lloja

graniczna na zachodzie jest linią obronną słowiaństwa.

Strzec będziemy sojuszu ze Związkiem Radzieckim i Francją, gdyż gwarantuje on nam granice na Odrze i Nisie Łużyckiej. Nasze granice zachodnie gwarantują pokój światowy i dlatego będziemy jak najbardziej stanowczo bronić swych odwiecznych praw do Ziemi Odzyskanych.

Ziemi Odzyskanej nie oddamy — mówi wiceprez. Kapalski

Z kolei przemawia wiceprezydent m. Częstochowy ob. Kapalski: **My nie szukamy złotodajnych żył, nie szukamy nowych granic na zachodzie — mówi wiceprezydent — ale wracamy na ziemię, które były kolebką naszą, były filarem polskości nawet w najcięższych okresach germanizacji, jaką nie-**

Przemówienie posła Zientarskiego-Janikowskiego

Obywatele, obywatelki i młodzieży polska! W imieniu Polskiej Partii Robotniczej pragnę w dniu dzisiejszej manifestacji sprzeczyć stanowisko naszej partii w związku z atakiem pewnych grup reakcyjnych w kraju i zagranicą, które starają się podważyć nienaruszalność naszych granic na Odrze, Nisie i Bałtyku.

Naród polski zdaje sobie dokładnie sprawę, czym są dla gospodarki polskiej odzyskane ziemie na zachodzie, wywalczone krwią żołnierza polskiego. Przelana krew jest wkładem nie tylko w walce o wolność narodu polskiego, ale stanowi o niezmiennym akcie suwerenności politycznej i gospodarczej Polski, zatwierdzonym na Konferencji Poczdamskiej nie przez kogo innego, jak przez samego Byrnesa, który dziś niedowładnie decyzyje te kwestionuje.

Przelana krew na wszystkich frontach świata o wolność i pokój narodów, nie może być towarem w reku grupki rekinów kapitalistycznych. Demokracja nigdy nie handlowała krwią — natomiast zawsze handlowała i handluje nią ci, którzy więcej cenią złoto, niż przyjaźń narodu polskiego.

Naród polski zdaje sobie dokładnie sprawę, że przyjacielem ludu nigdy nie był

Sprawa granic na Odrze i Nysie — to nasze „być albo nie być”

Dla Polaków granica na Odrze i Nisie to to samo, co dla Francuzów zabezpieczenie na Renie, to samo, co być lub nie być.

Dlatego też nasz głos jest słusznym protestem przeciwko tym, którzy by chcieli przekreślić istnienie Polski, podważyć byt naszej odrodzonej Ojczyzny.

Jesteśmy przekonani, że tak a nie inaczej zostanie on zrozumiany przez ludzi dobrej woli.

Polska Partia Robotnicza jest partią narodu i nigdy nie odstąpi od najżywotniejszych interesów, jakie zapewnia Polsce granica na Odrze, Nisie i Bałtyku.

Dlatego też Polska Partia Robotnicza będzie walczyć nieugięcie o jedność narodu, wyrażonego przez sojusz robotników, chłopów i pracującej inteligencji jako jedynej siły, która może zagwarantować najżywotniejsze interesy Polski i narodu. **Będziemy walczyć i cały obóz Demokracji Polskiej wzywamy do walki z wszystkimi tymi elementami, które bądź przez głupotę, bądź za szterlingi czy dolary jak judasze zaprzęśli się na rzecz naszych wrogów, którzy by chcieli obalić granice Polski i podważyć naszą niepodległość i suwerenność.**

Dla nas niezrozumiałą jest wesoła ton „Gazety Ludowej” jako naczelnego organu PSL, tak wesoły, jak radosne są całe Niemcy hitlerowskie po mowie Byrnesa, wygłoszonej w Stuttgartu. Ta wesołość w Berlinie, w „Gazecie Ludowej” i na Marszałkowskiej ma jeden nierozważny związek. Wobec tego radzimy PSL'owcom, by zmienili swe stanowisko, póki jest czas, ewentualnie, aby przenieśli się do rozradowanego Berlina, a wtedy będziemy wiedzieć, z kim mamy do czynienia i jak się mamy do nich stosunkować. Dla nas jest jedno ważne: o sprawach granic Rzeczypospolitej Polski poważają się dyskutować wszyscy ci, którzy ukochali faszyzm, ale nigdy ten, kto się nazywa Polakiem.

Można mieć podzielone stanowisko w sprawach wewnętrzno-politycznych, ale nigdy nie należy tolerować zdrady narodu polskiego i wystąpień przeciwko granicom Rzeczypospolitej.

Takie a nie inne stanowisko jest Polskiej Partii Robotniczej, takie a nie inne stanowisko jest klasy robotniczej, chłopów i inteligencji pracującej.

Narodem i granicami Polski za szterlingi i dolary handlować nie wolno — to jest zbrodnia.

Dla nas nie jest dziwne stanowisko p.

sło krzyżactwo, prusactwo a ostatnio fa- szyzm i hitleryzm.

Żołnierz polski pierwszy obok żołnierza radzieckiego zatknął zwycięski sztandar nad Berlinem i wtedy nikt nie miał odwa- gi kwestionować słuszności naszych żądań, ale gdy schowano oręż a narody przystąpiły do pokojowej odbudowy zniszczeń, spowodowanych przez „biednych Niemców” lub dzięki nim, przestarzali dyplomaci, działając w interesie wielkiego kapitału, perfidną polityką zmierzają do zapewnienia Niemcom zysków i próbują stosować metody z roku 1918 — 1921. Naród polski, który włożył największy wkład w dzieło zwycięstwa, żąda sprawiedliwości. **Granice na Odrze i Nisie zostały okupione krwią naszych ojców i braci, dzięki nim polski chłop nie będzie szukał kawałka chleba u Niemców. Ziemi odzyskanej nie damy...**

Zebrani spontanicznie podchwytyją „Nie rzucim ziemi...”

Głos zabiera poseł Zientarski-Janikowski.

Rockefeller czy Rotszyld, natomiast nigdy nie zapomni głębokiej przyjaźni narodu amerykańskiego i angielskiego, jak również wielkiego przyjaciela Polski Roosevelta.

Dobrze znamy również i polskich Byrn- sów, Rotszyldów i Rockefellerów, tak w kraju, jak i zagranicą, którzy do spółki z nimi chcieliby, aby w nowobudującym się świecie powstał nowy potwór w postaci odrodzonego hitleryzmu.

Polska Partia Robotnicza wychodzi z za-łożeń, że każdemu jest wolno mówić. — Ważne jednak przede wszystkim jest to, że naród polski w walce z hitlerowskim fa- szyzmem nie był sam i nigdy nie zostanie sam, budując nowy świat na podstawie po-koju.

Naród polski ma tylu przyjaciół, jak wiele krwi poświęcił za demokrację. **Wiemy również i to, że koło historii nie da się obrócić, nie starczy Byrnese, Rotszyldów i Rockefellerów, by mogli narody świata na poczekaniu rzucić w wir nowej wojny.**

Granica Polski na Odrze i Nisie jest ni- czym innym, jak murem pokoju dla całej demokracji na świecie.

Byrnesa, ale niezrozumiałe jest stanowi- sko „Gazety Ludowej” i tych, których „Ga- zeta Ludowa” reprezentuje.

Polska Partia Robotnicza walczyła przez szereg lat z hitlerowskim okupantem o **Wolność i Niepodległość narodu — dziś walczy o nową rzeczywistość Polski z no- wymi granicami na Odrze, Nisie i Bałtyku. Również walczy na równi z demokratycznymi narodami o pokój w Europie i w świe- cie, jako jedyny warunek do zagojenia ran zadanych przez ostatnią wojnę i zbudowa- nia sprawiedliwej i słuszej na świecie.**

Takie a nie inne jest oblicze naszej partii. Takie a nie inne jest oblicze całej Demo- kracji Polskiej.

Wierzymy niezłomnie, że naród polski zda egzamin przed historią

Niech żyje Najjaśniejsza Rzeczpospolita Polska!

Niech żyje Rząd Jedności Narodowej i jedność narodu!

Precz z tymi, którzy by chcieli przekre- ślić najżywotniejsze interesy naszej Oj- czyzny!

Po wszystkich przemówieniach słuchacze gorąco manifestowali swą wolę utrzymania Ziemi Odzyskanych i wznosili okrzyki na cześć Rządu Jedności Narodowej. Jed- nogłośnie przyjęto odczytana przez wice- prezydenta Kapalskiego rezolucję.

Rezolucja

Uczestnicy wiecu, odbytego w dniu 14-ym września 1946 roku w Częstochowie, pro- testują jak najostryj przeciwko atakom re- akcyjnych kół anglosaskich, wymierzonym w granice Polski na Odrze, Nisie Łuży- ckiej i Bałtyku.

Zebrani protestują przeciwko wystąpie- niu p. Byrnesa w Stuttgartu, w którym próbuje on podać w wątpliwość trwałość zachodnich granic Polski i w ten sposób podważyć uchwały Konferencji Poczdam- skiej.

Zebrani w imieniu narodu polskiego stwierdzają, że powrót Ziemi Odzyska- nych do Macierzy jest aktem sprawie- dliwości dziejowej, potwierdzonym de- cyzją Konferencji Poczdamskiej. Naród polski nie podejmie z nikim dyskusji na temat granic zachodnich, które uważa za ostateczne i nienaruszalne.

Naród polski protestuje przeciwko pró- bom naruszenia zasad rozbrojenia Niemiec i żąda pełnego wykonania uchwały Kon- ferencji Poczdamskiej, głoszącej, iż „mili- taryzm i narodowy socjalizm niemiecki bę- dą wyrwane z korzeniami i sprzymierzeni za wspólnym porozumieniem podejmują obecnie i podejmą w przyszłości inne nie- zbędne zarządzenia, żeby osiągnąć pewność, że Niemcy już nigdy więcej nie staną się groźbą dla swych sąsiadów, ani dla pokoju świata.

Zebrani wzywają cały naród, aby zjed- noczył się w pracy nad umocnieniem siły Rzeczypospolitej w walce przeciwko wszy- stkim zewnętrznym i wewnętrznym wro- gom Polski.

Zebrani w całej rozciągłości akceptu- ją zagraniczną politykę Rządu Polskie- go. Sojusz polsko-radziecki, jako jedna z podstawowych wytycznych tej poli- tyki stanowi najlepszą gwarancję u- trwalenia na zawsze swych granic na zachodzie i północy oraz zbudowania trwałego pokoju w Europie i świecie.

Zebranie zakończono w podniosłym na- stroju odśpiewaniem „Roty” Konopnickiej.

Komunikat R. K. S. „Skra”

Zarząd Klubu wzywa wszystkich swych człon- ków do licznego uczestnictwa w mającym się odbyć dziś pogrzebie zmarłego tragicznie tow. Zdzisława Kolodziejczyka. Zbiórka w lokalu własnym przy ulicy Kopernika Nr. 6.

Uwaga, rocznik 1926

Rejonowa Komenda Uzuppełnień wzywa do sta- wienia się do rejestracji w poniedziałek 16 b. m. wszystkich mężczyzn zamieszkałych na terenie m. Częstochowy, których nazwiska zaczynają się na litery S, T, U, a wó wórek dn. 17 b. m. wszy- stkich mężczyzn zamieszkałych na terenie miasta Częstochowy, których nazwiska zaczynają się na litery W, Z.

Zgłaszać się należy z dokumentami stwierdza- jącymi tożsamość w lokalu R. K. U. — III Aleja Nr. 49.

Dwie krakusy lotnicze na Kucelinie

W niedzielę, dnia 15 b. m. w godzinach wie- czornych lotem błyskawicy rozeszła się po mie- ście wiadomość o dwóch wypadkach jakie zda- rzyły się na Kucelinie, podczas imprezy lotniczej, zorganizowanej przez Aeroklub częstochowski.

Dla uspokojenia opinii publicznej podajemy garść istotnych szczegółów obu kraks.

Podczas wykonywania lotu uległ katastrofie na wysokości około 50 m. samolot aeroklubu łódzkiego, od którego kadłuba oderwało się skrzydło. Pilot Ryszarda Szulca, który doznał ciężkich obrażeń i pasażerkę Krystynę Rumian- kównę odwieziono do Szpitala Chirurgicznego na Zawodziu.

W drugim wypadku samolot Aeroklubu Kiele- ckiego zawadził przy starcie o linie, co spowodo- wało odwrócenie się podwozia. Pilot i dwóch pa- sażerów wyszło z katastrofy bez szwanku.

Sledztwo w sprawie ustalenia przyczyn obu nieszczęśliwych wypadków w toku.

Kursy dla pracowni bibliotecznych

Kierownictwo Biblioteki Miejskiej im. dr. W. Biegńskiego uruchamia dnia 1 października r. b. bezpłatny trzymiesięczny kurs praktyczny dla pracowni bibliotecznych.

Informacje i zapisy codziennie oprócz niedziel i świąt od godziny 10 do 12 i od 16 do 19 w Bi- bliotece Miejskiej, Aleja N. M. Panny 22 I-sze piętro.

Nowy urzędowy rozkład jazdy

PBP „Orbis” (Aleja NMP 14) podaje do wia- domości urzędem państwowym, samorządowym, biurom i t. p., że już rozpoczęło sprzedaż nowe- go urzędowego rozkładu jazdy, obowiązującego od dnia 14. VIII. b. r.

Rozkład jazdy obejmuje wszystkie linie kole- jowe i samochodowe na terenie całego kraju.

Noene dyżury aptek

W tygodniu od dn. 16 do 22 września dyżurują następujące apteki:

B. Frydrego — III Aleja nr. 50;

J. Pogorzelskiego — ul. Narutowicza nr. 44;

i K. Lemkego — Raków ul. Towiańskiego nd. 7 tylko od godz. 8-19.

Rodzina w świetle prawa

Jak już podawaliśmy, przy Sądach Grodzkich a w siedzibach Sądów Okręgowych przy tych Sądach zorganizowane zostały Komisje Popula- ryzacji Prawa, których zadaniem jest uświadamia- nie prawne obywatela, aby poznał on zarówno swoje uprawnienia, jak i nakreślone przez nor- my prawne ich granice, a z drugiej strony, aby zdawał sobie dokładnie sprawę z obowiązków wobec Państwa i Społeczeństwa.

W ramach prac Komisji Popularyzacji Prawa przy Sądzie Okręgowym w Częstochowie wygło- szony zostanie przez Sędziego Sądu Okręgowego Pola Władysława w dniu 16 września r. b. o godz. 18-ej w sali Nr. 3 Sadu Okręgowego przy ul. Raclawickiej 2/4 bezpłatny odczyt, p. t. „Rodzi- na w świetle prawa”.

Aktualny temat wzbudzi niewątpliwie duże zainteresowanie.

Mabel Grain

2)

Morderstwo w łóży Nr. 7

(W tłumaczeniu Władysława Krzemieńskiego).

— To sztuka kryminalna, Tom. Wiesz, że nie chodzi...
— Wiem, ale miss Morrison pragnie gorąco, abyś ją zobaczył w nowej roli, a mnie chodzi o to, żebyś jako fachowiec ocenił moją sztukę z punktu widzenia akcji de-
tektywistycznej i tła...
— Nie mogę, Tom. Byłoby to naruszeniem moich zasad.
— Ach, jaki pan niedobry, inspektorze! Myślałam, że zacieka mi pan moją nową kreacją... Zdaje się, że gram nienajgorzej... Proszę, niech pan to zrobi dla mnie. Przecież nie pan troszeczkę już polubił, czy nie?
— O, pani naprawdę zbyt wiele przywiązuje wagi do mojej oceny pracy pani. Jestem zwyczajnym, przeciętnym widzem...
— Jesteś zbyt skromny, mój drogi — dodał Harding, nalewając koniak panie Morrison.
— Zdaje się, żeś to ty wymógł na panie Morrison, ażeby przyszła tu z tobą, chcąc upiec przede wszystkim własną pieczęć. Mnie nie oszukasz. Wątpię, żebym w przeciwnym razie miał zaszczyt goszczenia u siebie znami-
tości londyńskich teatrów. Czy nie tak, panno Mor-
rison?
— Widzę, że już przed panem nie się nie ukryje... No więc tak... Tom namawiał mnie, abyśmy tu przyszli do pana... — ale skoro powiedział mi wszystko o panu — i poznałam pana osobiście... powiem szczerze, że nie żałuję tego ani trochę...
— Dziękuję pani, panno Morrison.

— No więc załatwione? — zapytał Tom Harding, wy-
ciągając rękę do przyjaciela.
— Muszę się jeszcze zastanowić.
— W każdym razie, kazalem zarezerwować twój fotel
w łóży Nr. 7...
— Więc tak pewnym byłeś zwycięstwa?
— Byłem pewny, że nie zdołasz odmówić naszej Grace...
— No, cóż robić, — rzekł inspektor, spoglądając na
aktorkę, — skoroście to tak zrezygnowali... coż mo-
gę zrobić? Zgadnam się.
— Dziękuję ci, mój chłopcze!
— Ale podkreślam, że nie robie tego dla ciebie...
— Wiem, dla Grace Morrison.
— Tak, dla pani! Chcę podziwiać panią w sztuce tego
grafomana Hardinga.
— A potem przyrzeka pan zjeść z nami kolację w Car-
tonie. Proszę, żadnych sprzeciwów. Jest pan na jutro
naszym jeńcem!
— Kto wie, czy będę panią prosił o zwolnienie mnie
z kajdan!
— To się okaże! — odrzekła z uśmiechem artystka, wy-
ciągając rękę na pożegnanie. Zatem do jutra!
— Tak jest. Do jutra!
— Do widzenia.

Pośród wspaniałych limuzyn, które w dniu premiery
parkowały przed teatrem „Piccadilly” — małeńki samo-
chódziki inspektora — czerwienił się ze wstydu swoim
lśniącym lakierem. Czuli się obco i nieswojo. Jego wła-
ściciel, inspektor Harry Colt ze Scotland Yardu, czuł się
również nieswojo pośród olśniewających toalet i czerni
wytwornych fraków. Usiadł w fotelu, w głębi łóży Nr. 7
(w której od 5 lat rezerwował miejsce) i czekał na roz-
poczęcie przedstawienia. Tom Harding zjawił się dwu-
krotnie, aby inspektora zabrać do palarni i przedstawić
go producentowi, który podjął się sfilowania „Ziel-
nego Smaragdu” — ale Colt odmówił. Nie chciał się po-
kazywać — i tak czuł żal do siebie, że dał się namówić
i zламаł swoje postanowienie. Dźwięk dzwonka przyjął
z ulgą. „No, nareszcie — pomyślał. — Myślałem, że to

nigdy się nie zacznie”. Kinkiety na widowni pogasły.
Światła ramp zalały się łagodnie w fałdach mieu-
kiej kurtyny. Wreszcie gong. Na scenie wnetrze baru.
Dwaj ludzie przy stolikach. (Inspektor usiadł wygodnie
w fotelu.)
— Więc kiedy?
— Najlepiej jutro. Ma przyjść do mnie.
— To byłoby niebezpieczne. Lepiej w kawiarni u sta-
rego Neylsa. Mabel powinna przyjść z nim razem. Niech
usiada na werandzie — wybrać chwilę, kiedy patrolujący
sierżant przejdzie na Norman-street...
— Rozumiem! Dać mu parę kieliszków whisky...
— Tak... Dokładnie o ósmej piętnaście Neyls poprosi
go do biura. O ósmej minut dwadzieścia krótkie spieczę
w całym budynku.
— Kto będzie strzelał?
— O to się nie kłopotcz... Ty masz pamiętać o świetle!
— O key!
— O ósmej dwadzieścia pięć samochod dla mnie i
Mabel.
— Paszporty przygotowane...
— Doskonale. A zatem wszystko jasne.
— Tak jest.

Kurtyna zapadła. Po tym prologu inspektor Colt ni-
czego bardziej interesującego się już w sztuce nie spo-
dziewał. I nie omylił się. Była to jednak tylko przecięt-
na sztuczka Hardinga. Nawet gra Grace Morrison nie
zdołała jej ożywić. Widownia jednak okazywała zainte-
resowanie, oczekując kulminacyjnej sceny w kawiarni
starego Neylsa, którą zapowiadano w prologu. Istotnie
kiedy w trzecim akcie ukazano widom spelunkę w Soho
słuchaczy przeszedł dreszcz oczekiwania jakiejś niezwy-
kłości. Scena zapowiadana w prologu. Neyls już wie o
wszystkim. Ma pomóc. Dostanie swój udział. Zegar nad
ładą baru wskazuje ósmą. Wechodzi Mabel. (To Grace
Morrison marnuje się w tych głupich sztukach — mówi
inspektor szeptem do lady Worthington.) Wechodzi Ma-
bel, a z nią jakiś młody człowiek we fraku. Mabel uwo-
dzi go. Pija. Typ z prologu wszechyna awanturę. Stary
Neyls jest zrozpaczony. (d. c. n.)

Z życia kulturalnego

Repertuar Teatrów Miejskich

Sala duża

„Uczeń diabła” G. B. Shawa

z Dobiesławem Damińskim

Dziś w poniedziałek, 16 bm. oraz w dni następne
o godz. 19.15 „Uczeń diabła”, 3-aktowa sztuka Ber-
narda Shawa. W roli tytułowej występuje gościnnie
Dobiesław Damiński. Obok niego występują w czolo-
wych rolach Dunajewska, Kalinowska, Marso, Kwiat-
kowski, Paluszkiiewicz i Wasilewski.

Bilety do nabycia w kasie Teatrów od godz. 10-iej
do 13-iej i od 15-iej do rozpoczęcia przedstawień.
Tel. kasy 21-61.

Wielki wieczór arii i pieśni

Jadwiga Lachetówna, sopran — Lesław Finze, tenor

Otwarcie sezonu w sali kameralnej Teatrów Miejskich odbędzie się już w czwartek 19 bm. o godz.

Sala Kameralna

Otwarcie sezonu 1946/47

Otwarcie sezonu w sali kameralnej Teatrów Miejskich odbędzie się już w czwartek 19 bm. o godz.

OBWIESZCZENIA URZĘDOWE

Nr. O. 3148/1/46.

WEZWANIE

Prezydenta Miasta z dnia 12 września 1946 r.

do wszystkich płatników podatków i danin na rzecz gminy miejskiej
Częstochowy

Gmina Miejska Częstochowa obowiązana jest wykonywać usta-
wowo określone i włożone na nią zadania w zakresie lecnictwa
społecznego opieki społecznej, publicznego szkolnictwa po-
wszechnego i szkolnictwa zawodowego, oświaty i kultury, budowy
nowych i utrzymywania w należytym stanie istniejących dróg i mo-
stów, rozbudowy i utrzymywania urządzeń dobra publicznego itp.
Zadania te gmina miejska może i będzie mogła wykonywać
z pożytkiem dla miasta i ogółu obywateli oraz przyczyniać się tym
samym do odbudowy Kraju tylko wtedy, jeżeli będzie dysponowała
na te cele odpowiednimi środkami finansowymi.

Środki te zapewniają gminie miejskiej wpływy z podatków i dan-
nin, wprowadzonych poszczególnymi ustawami i dekretyami bądź
też zatwierdzonymi przez władze nadzorcze uchwałami Miejskiej
Rady Nadzorczej.

Dlatego, też wzywam wszystkich płatników tych podatków i dan-
nin do płacenia ich dobrowolnie w terminach oznaczonych w na-
kazach płatniczych bez zmuszania Zarządu Miejskiego do stosowa-
nia przymusowej egzekucji.

Jednocześnie zwracam uwagę, że płatnicy, którzy bez uzasad-
nionych powodów powstrzymują się od płacenia podatków i danin
na rzecz gminy miejskiej, uniemożliwiają jej spełnianie zadań usta-
wowych w interesie miasta i jego obywateli oraz postępują aspo-
łecznie i szkodliwie dla Państwa.

Ostrzegam, że wзыездом tych płatników będą stosowane wazy-
stkie stojące do dyspozycji Zarządu Miejskiego prawne środki przy-
musowej egzekucji nieniszczących podatków i danin.

Częstochowa, dnia 12 września 1946 roku.

Prezydent Miasta: (—) Dr T. J. Wolański.

PAP 2772

L. dz. Apr. HS/645/46

ZAWIADOMIENIE

Zarząd Miejski w Częstochowie zawiadamia, że zgodnie z za-
rządzeniem Ministerstwa Aproprowiacji i Handlu Departament Artyk.
Przem. i Polityki Rozdziału L. dz. IX-18765 z dnia 12.VIII.1946 r.
Wydział Aproprowiacji i Handlu przystępuje do rozdziału artyk-
kulo wókienniczo-skorzanych dla dzieci do lat 12-ty na karty
dziecinne „D” z miesiąca lipca b. r.

pkt 1.

W miesiącu wrześniu b. r. będą wydawane artykuły włókn-
niczo-skorzane po 1 przedmiot na jedną kartkę Dodatkowa dzie-
cinna „D” z miesiąca lipca b. r.

pkt 2.

Fabryki, zakłady pracy, instytucje itp. przedłożą do Wydziału
Aproprowiacji i Handlu w terminie do dnia 20 IX b. r. listy owo-
wazy dzieci do lat 12-ty swych pracowników z naklejonymi kupon-
ami Nr 7 z karty dod. dziecinnej z m-ca lipca b. r.

pkt 3.

Wykazy te w inny hyé poświadczane przez dyrekcje i Rady Za-
kładowe.

pkt 4.

Po terminie podanym powyżej żadnych wykazów Wydział Apro-
wizacji i Handlu przyjmować nie będzie.

pkt 5.

O terminie podjęcia zlecenia w Wydziale Aproprowiacji i Handlu
zostaną Rady Zakładowe powiadomione telefonicznie lub pisemnie.

Częstochowa, dnia 12 września 1946 r.

Wiceprezydent Miasta

PAP 2747

OGŁOSZENIE O PRZETARGU

Dyrekcja Państwowej Fabryki Przemysłu Liniarskiego Nr 8
w Częstochowie, ogłasza przetarg ograniczony na:

1. Wykończenie 2 piętrowego domu mieszkalnego.
2. Roboty stolarskie.
3. „Zduńskie.
4. „Kanalizacyjno-wodociągowe.
5. Wykonanie sceny przy świetlicy.
6. Ogólny remont baraku mieszkalnego.

Oferty w zalakowanych kopertach na każdą robotę osobno
należy składać do godz. 12 ej dnia 21 września 1946 r. w Biurze
Głównym przy ul. Narutowicza 45, Dział Zakupów.

Informacje o a-ale kosztorysy otrzymać można w Ref. Bu-
dowlanym w godzinach urzędowych.

PAP 2757

Redaguje Kolegium

Wydawca Wojewódzki: Urząd Informacji i propagandy.

Za terminowy druk ogło-

monstracja nie odpowiada

Redakcja „Głosu Narodu”, III Aleja 52, Tel. 2245 i 2249. PKO Katowice—III—5074 Za dział ogłoszeń Redakcja nie bierze odpowiedzialności. Tłoczono w Druk. Państw. Nr. 1 w Częstochowie.

Nr. C. 309/46.

OBWIESZCZENIE

Sąd Okręgowy w Częstochowie Wydział Cywilny (ul. Racławie-
ka Nr 2/4) podaje do wiadomości, że na podstawie art. 157 § 1 kpc
p. adwokat Jan Siemaszko zamieszkały w Częstochowie, ul. P.O.W.
Nr. 3 został ustanowiony kuratorem do zastępowania nieznanej z
miejsca pobytu Klary Konarskiej ostatnio zamieszkałej w Czę-
stochowie, ul. Garibaldiowej 28 w sprawie z powództwa Henryka Ro-
tazajna przeciwko Klarze Konarskiej o wykreślenie kaucji hipo-
tecznej i wzywa nieznana z miejsca pobytu, aby się zgłosiła do ucze-
stniczenia w pomienionym procesie.

Częstochowa, dnia 12 września 1946 r.

Kierownik Sekretariatu (—) J. Tęsiorowski.

PAP 2762

Nr C 272/46

OBWIESZCZENIE

Sąd Okręgowy w Częstochowie Wydział Cywilny (ul. Racławie-
ka Nr 2/4) podaje do wiadomości, że na podstawie art. 157 § 1 kpc
p. adwokat Włodzimierz Winiński zamieszkały w Częstochowie, ul.
Waszyngtona 48 został ustanowiony kuratorem do zastępowania
nieznanej z miejsca pobytu Filipiny-Zofii Ferens ostatnio zamiesz-
kałej w Kosowie w sprawie z powództwa Adama Mariana Ferensa
przeciwko Filipinie-Zofii Ferens o rozwód i wzywa nieznana z
miejsca pobytu, aby się zgłosiła do uczestniczenia w pomienionym
procesie.

Częstochowa, dnia 12 września 1946 r.

Kierownik Sekretariatu (—) J. Tęsiorowski.

PAP 2763

OGŁOSZENIE

Wydział Cywilny Sądu Okręgowego w Częstochowie ogłasza, że
w dniu 18 lutego 1946 r. Maksymilian Norbert Margulies wystąpił
do Sądu z wnioskiem o wprowadzenie go w zastępstwo zmarłego
brata Stanisława Józefa Margulies w posiadanie nieruchomości po-
łożonej w Częstochowie, przy ul. Najów. Maryi Panny Nr 3, Nr.
rep. hip. 109. stanowiącej spadek po Irenei Margulies, która dzie-
dziczyła po Bernardzie Moszkowskim (Nr. spr. C 24/46).

Kierownik Sekretariatu (—) J. Tęsiorowski.

PAP 2765

ZGUBY

Zgubiono kartę rejestracji wojsko-
wej wyd. przez RKU. Częstochowa
na nazwisko Majecki Stanisław.
PAP 2761

Zgubiono książkę Ubezp. Społecz-
nej na nazwisko Pawłowska Ma-
ria.
PAP 2767

Zginął pies wilk dnia 11 bm. Pro-
szę o zwrot za wynagrodzeniem.
Nadrzeźna 30, m. 3 PAP 2753

Zgubiono książkę Ubezp. Społecz-
nej na nazwisko Szymonik Zy-
gmunt.
PAP 2769

1000 zł nagrody za wskazanie skra-
dzonego roweru damki opony
czarne, tylna łańca żółta, firmy
„Standard” — Skłodowskiej 11.
Gole.
PAP 2768

Zgubiono książkę Ubezp. Społecz-
nej na nazwisko Kotela Józefa.
PAP 2764

Zgubiono kartę rejestracji wojs-
kowej wyd. przez RKU. Radom-
sko na nazwisko Simiński Stani-
sław.
PAP 2750

Skradziono na rynku portfel z do-
wodem kolejowym Stoń Krysty-
ny. Uprasza się o zwrot dowodu.
PAP 2766

Przetarg publiczny

Okręgowy Komitet Żydowski w Częstochowie ogłasza przetarg na re-
konstrukcję i naprawę muru okalającego cmentarz Żydowski w Częstochowie.

Oferty należy składać w sekretariacie Komitetu ul. N. M. Panny 7
do dnia 30 września codziennie w godz. 10 — 15 prócz niedziel i świąt.

Otwarcie ofert nastąpi dnia 1 października o godz. 10-iej.

Okręgowy Komitet Żydowski zastrzega sobie prawo unieważnienia prze-
targu bez podania przyczyn oraz wybór oferenta.

PAP 2778

Okręgowy Komitet Żydowski
w Częstochowie

WOLNE POSADY

Potrzebna osoba lubiąca dzieci do
gospodarstwa. Aleja 14, m. 11
PAP 2698

Potrzebny pracownik fotograficz-
ny, wykwalifikowany. Aleja 31
Foto W. Majebrowski. PAP 2723

Potrzebna wykwalifikowana eks-
pedientka do sklepu kolonialnego
Pawłowski Władysław. Chrapko-
wice, ul. Gdańska 4, tel. 5.
PAP 2755

Potrzebna osoba inteligentna do
administracji domu i do pracy bio-
rowej w aptece. Zgłosić się ul.
Wieluńska 18, apteka. PAP 2756

Państwowa Fabryka Przemysłu
Liniarskiego Nr 8 w Częstochowie
(dawn. F-ka „Warta”) potrzebuje
natychmiast 20 przadek na jutro.
Zgłaszać się w Wydziale Personal-
nym ul. Targowa 29. PAP 2758

Rządca potrzebuje. Wynagrodzenie
20 q zboża, 60 q ziemniaków rocz-
nie, 4 litry mleka dziennie, 700
zł miesięcznie. Oferty pocztą
Mstów, Zespół Małusy Wielkie.
PAP 2759

Poszukujemy księgowego ze zna-
omością jednolitego planu kont
na stanowisko kierownika księ-
gowości, 1 pomoc buchalteryjną,
technika na stanowisko kierowni-
ka technicznego, tokarza z długo-
letnią praktyką, modelarza do wy-
konywania modeli z drewna. Poda-
nia wraz z życiorysami w dwu
egzemplarzach należy składać w
biurze personalnym fabryki „Wul-
kan”. Częstochowa, ul. Tartako-
wa Nr 31/37.
PAP 2748

Potrzebna pomoc domowa, Ostat-
ni Głoz, Grabowa 37. PAP 2752

SPRZEDAŻ

Plac do sprzedania na Stradomiu.
Wład. Warneńczyka. 30.
PAP 2674

Wózek dziecinny autko, spacerowy,
nowe sprzedam. Kościuszki
18/20, m. 4. PAP 2690

Pianino, otomana, stół na 12 osób,
wanna, wieszak do sprzedania.
Ślaska 24, m. 3 godz. 13—15
PAP 2734

Pianino sprzedam. Waszyngtona
43, m. 2. PAP 2760

Sprzedaż szafki nocne jasne i stół,
ul. Słowackiego 29/31, m. 4.
PAP 2771

Fortepian krótki, koncertowy pra-
wie nowy sprzedam. Kościuszki
18/20, parter. PAP 2749

Sprzedam pianino, obraz Kossaka.
Piłsudskiego 39, m. 6. PAP 2770

KUPNO

Kupię 3 miedziane kółki o śred-
nicy 50 cm (60 cm). Wiadomość:
Powroźnik, Krakowska 1, sklep.
PAP 2661

ROZNE

Akuszerka-masażystka K. Budzyńska
przyjmuje pacjentki. Garbali-
skiego 6/8, m. 3. PAP 2610

Aparaty kinowe, 16 mm oraz nor-
malnotęsmowe, filmy, 16 mm fil-
my, klisze, papiery, kupuje, sprze-
daje. Dom Handlowy Wóznik.
Kraków, Golebia 6. PAR 76

Owocarnię wraz z mieszkaniem
odstąpię. 1-go Maja 28. PAP 2751

POSZUKIWANIA

Każdą wiadomość o inż. Walerym
Bigras-Mianowskim podchorążym
wzłednie podporuczniku 12 pułku
piechoty, który wyszedł z Krako-
wa z koszar przy ulicy Warszaw-
skiej, w dniu 4.IX.1939 r. i był
ranny w Ranachach pod Białora-
jem w dn. 14.IX.1939 r., proszę
podać na adres: A. B. gny Mian-
owska, Kraków ul. Orzeszkowej
5/21. Zwrot dokumentów które
od rannego zabrał podobno jakiś
podchorąży za wysokim wynagro-
dzeniem.
PAR 75

Zwiedzajcie Wystawę Rolniczo- Przemysłową

D. 91307